

Kymijoen ranta-alueiden virkistyskäyttö: Karttakyselyn yhteenveto

30.6.2017, saavutettava 28.5.2021

1. Sisällys

1. Kyselyn alkutilanne	3
2. Kyselyn sisältö.....	3
3. Vastausten purku.....	4
4. Kyselyalue	5
5. Kyselyn vastaukset.....	5
a) Rantautumispaikat	7
b) Uimapaikat.....	11
c) Venepaikat	14
d) Kalastuspaikat	17
e) Näkymät.....	19
f) Ulkoilureitit	22
g) Arvostus	23
h) Vastaajien taustatiedot	24
i) Sana on vapaa -osio.....	25
j) Postituslistalle liittyminen	27
6. Yhteenveto	27

1. Kyselyn alkutilanne

Kysely Kymijoen rantojen virkistyskäytöstä pidettiin kesällä 2016 osana Kymijoen rantaosayleiskaavan taustaselvityksiä. Kyselyn tarkoituksena oli kerätä kaavatyön tueksi käyttäjätietoa siitä, miten ja missä ihmiset virkistävät Kymijoen ranta-alueilla.

Kyselyn toteutti Kouvolan kaupungin maankäytön suunnittelu Mapita Oy:n Maptionnaire karttasovelluksen avulla. Kyselyn ja yhteenvedon vastauksista on laatinut vuorovaikutussuunnittelija Sanna Laukkanen.

Kysely oli auki 17.5.-30.7.2016 välisen ajan Kouvolan kaupungin internetsivulla

www.kouvola.fi/kymijokiroyk.

Kyselystä lähetettiin tiedote Kouvolan paikallismedialle ja sitä mainostettiin verkkosivujen lisäksi Kouvolan kaupunkisuunnittelun Facebook-sivuilla sekä vieraspaikkakuntalaisille osallisille lähetetyissä kirjeissä. Kyselyä esiteltiin myös kaavoitushankkeen ensimmäisessä keskustelutilaisuudessa Myllykosken yhteiskoululla 25.5.2016.

Kymijoen rantaosayleiskaavan tarkoituksena on ohjata lomarakentamista Kymijoen rannoilla sekä tutkia mahdollisuuksia sijoittaa suunnittelualueelle myös ympärivuotista asutusta. Samassa yhteydessä laaditaan lisäksi Kouvolan Alakylän alueelle rakentamista ohjaava kyläyleiskaava. Kaava laaditaan Kymijoen rannoille välillä Korja-Myllykoski-Anjala, alueille joilla ei ole asemakaavaa.

2. Kyselyn sisältö

Kysely koostui seuraavista kysymyksistä:

1. Merkitse kohteet kartalle. Voit valita useamman kohteen. Muista kertoa myös, miksi kohde on merkitsemisen arvoinen!
 - Tätä rantautumispaikkaa käytän! (Merkitse kartalle käyttämäsi yleiset rantautumispaikat.)
 - Miksi käytät juuri tätä paikkaa?
 - Tänne uusi rantautumispaikka! (Merkitse kartalle toiveesi uusista yleisistä rantautumispaikoista.)
 - Miksi juuri tänne?
 - Täällä uin! (Merkitse kartalle käyttämäsi yleiset uintipaikat Kymijoella.)
 - Miksi suosit juuri tätä uimapaikkaa?

- Tähne uusi uimapaikka! (Merkitse kartalle toiveesi uusista yleisistä uimapaikoista.)
 - Miksi juuri tähne?
 - Täällä pidän venettäni! (Merkitse kartalle käyttämäsi yleinen veneiden pitopaikka.)
 - Miksi pidät venettäsi juuri täällä?
 - Tähne uusi veneiden säilytyspaikka! (Merkitse kartalle toiveesi uusista yleisistä veneiden säilytyspaikoista.)
 - Miksi juuri tähne?
 - Täällä kalastan! (Merkitse kartalle suosimasi rantakalastuspaikat.)
 - Miksi juuri täällä?
 - Tätä näkymää ihailen! (Merkitse kartalle maisema tai näkymä, josta nautit.)
 - Miksi juuri tätä maisemaa tai näkymää?
 - Täällä ulkoilen! (Merkitse kartalle yleisimmin käyttämäsi ulkoilureitit Kymijoen rannoilla.)
 - Miksi juuri tämä reitti?
2. Mitä arvostat Kymijoessa, sen ranta-alueissa ja niiden virkistyskäytössä? (avoin kysymys)
 3. Mikä on suhteesi Kymijokeen? (monivalintakysymys)
 4. Sana on vapaa!
 5. Postituslistalle liittyminen

3. Vastausten purku

Paikannuskysymyksissä vastaukset on purettu kartalle MapInfo-paikkatieto-ohjelmalla. Paikannusten perustelut on sijoitettu kartalle.

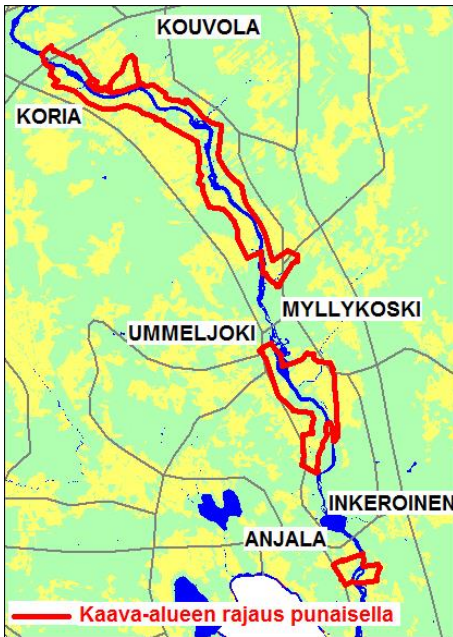
”Mitä arvostat Kymijoessa” -kysymyksen avovastaukset on purettu luokittelemalla ne Excel-tilukossa sopiviin luokkiin ja muodostamalla luokituksista sanapilvi Wordle-työkalulla. Sanapilvissä sanan koko kuvaa vastauksen yleisyyttä eli kuinka monta kertaa vastaus on mainittu. Sanojen koot ovat suhteessa toisiinsa vastausmäärien mukaan.

”Mitä arvostat Kymijoessa” -kysymyksen sekä ”Vapaa sana” -osion tukena on käytetty suoria lainauksia vastauksista.

4. Kyselyalue

Kysely koski Kymijoen rantojen virkistyskäyttöä Kouvolan kaupungin läpi kulkevalta osalta. Kohteiden sijoittelua ei rajoitettu teknisesti, eikä niitä ohjattu sijoittumaan mitenkään rantaosayleiskaavan rajauksen mukaisesti (kuva 1).

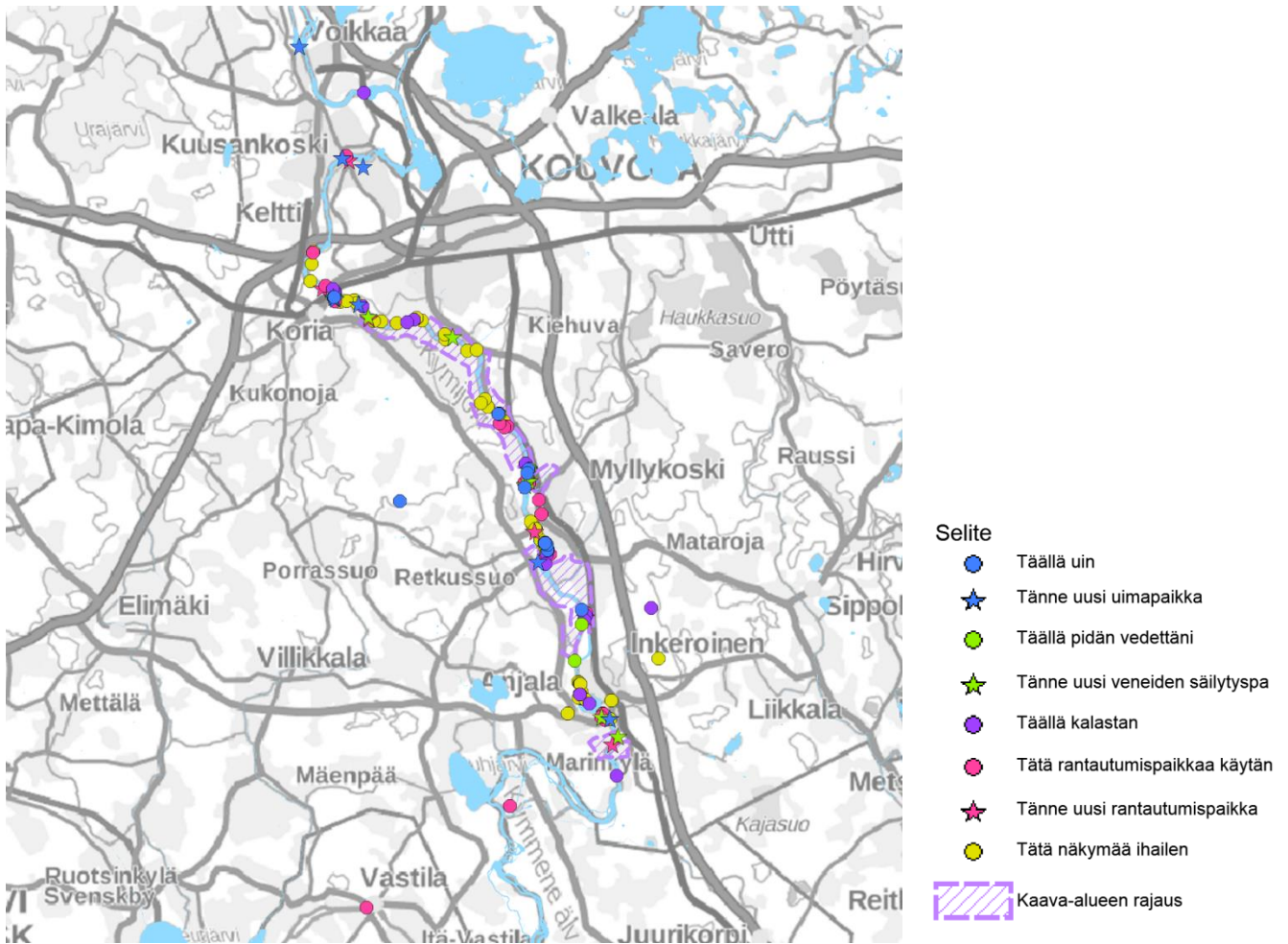
Kyselyn raportissa tulokset käsitellään kokonaisuudessaan. Kaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvat vastaukset ja merkinnät huomioidaan tarvittaessa myöhemmin ko. alueen tai kohdan mahdollisessa kaavoituksessa tai rakentamisessa.

Kuva 1 Kyselyalue eli Kymijoen Kouvolan puoleinen osa sekä varsinainen kaava-alue.

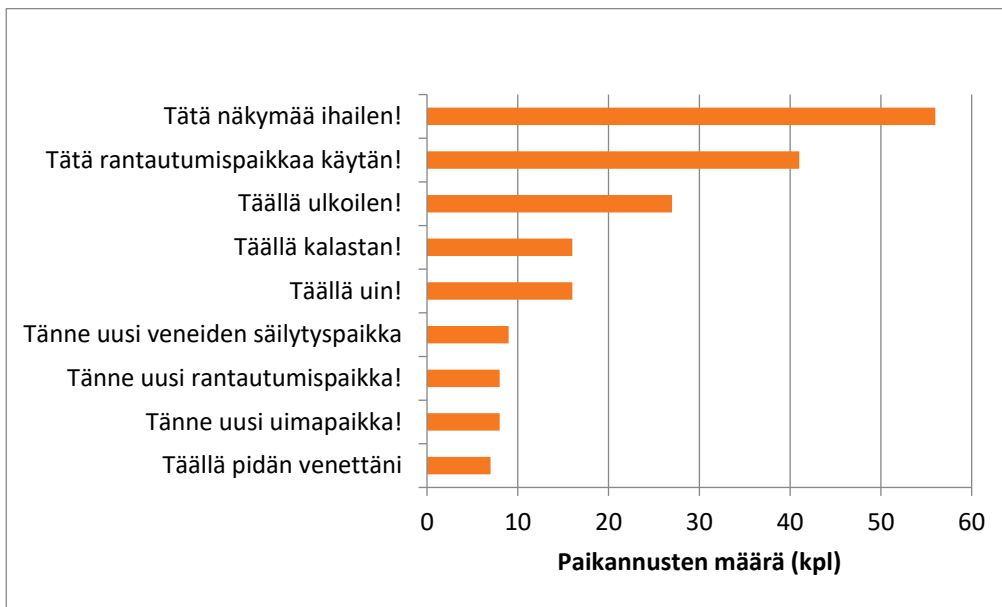
5. Kyselyn vastaukset

Kyselyyn vastasi määräaikaan mennessä 90 henkilöä ja he tekivät kartalle 188 paikannusta (kuva 2).

Kuva 2 Paikannukset kartalla

Paikannuksista hieman yli puolet kohdistui kysymyksiin ”Tätä näkymää ihailen!” (30 %) sekä ”Tätä rantautumispaikkaa käytän!” (22%) (kuva 3).

Kuva 3 Vastausjakauma (n = 188)

Karttaosiossa pyydettiin vastaajia sijoittamaan kartalle kysymysten mukaiset kohteet. Kysymykset koskivat Kymijoen rantojen rantautumispaikkoja, uintipaikkoja, veneiden säilytyspaikkoja, rantakalastuspaikkoja, ihailtavia näkymiä sekä ulkoilureittejä.

Kysymyksissä pyydettiin merkitsemään ensiksi nykyisin käytössä oleva yleinen paikka ja sen lisäksi mahdollinen uusi yleinen paikka. Jokaiseen kartalle sijoitettuun kohteeseen pyydettiin myös perusteluita.

a) Rantautumispaikat

Vastaajat merkitsivät kartalle yhteensä 41 käyttämäänsä nykyistä rantautumispaikkaa (kuvat 4 ja 5). Merkintöjä oli selvästi enemmän Myllykosken ja Inkeröisen välisellä osuudella kuin muulla osuudella. Selvimmät keskittymät olivat Korian sillan vieressä, Kymenrannan vesistökeskuksessa Myllykoskella, entisen lossin molemmilla rannoilla Myllykoskella ja Ummeljoella, Koivusaarentien ja Halkoniemen välisessä lahdenpoukamassa sekä Inkeröisten sillan vieressä. Samoihin paikkoihin kohdistuivat myös ”Täällä pidän venettäni” –paikannukset, joita oli selvästi vähemmän.

Kaikki merkityt kohteet eivät olleet yleisiä rantautumispaikkoja, vaan vastauksissa mainittiin myös oma koti- tai mökkiranta.

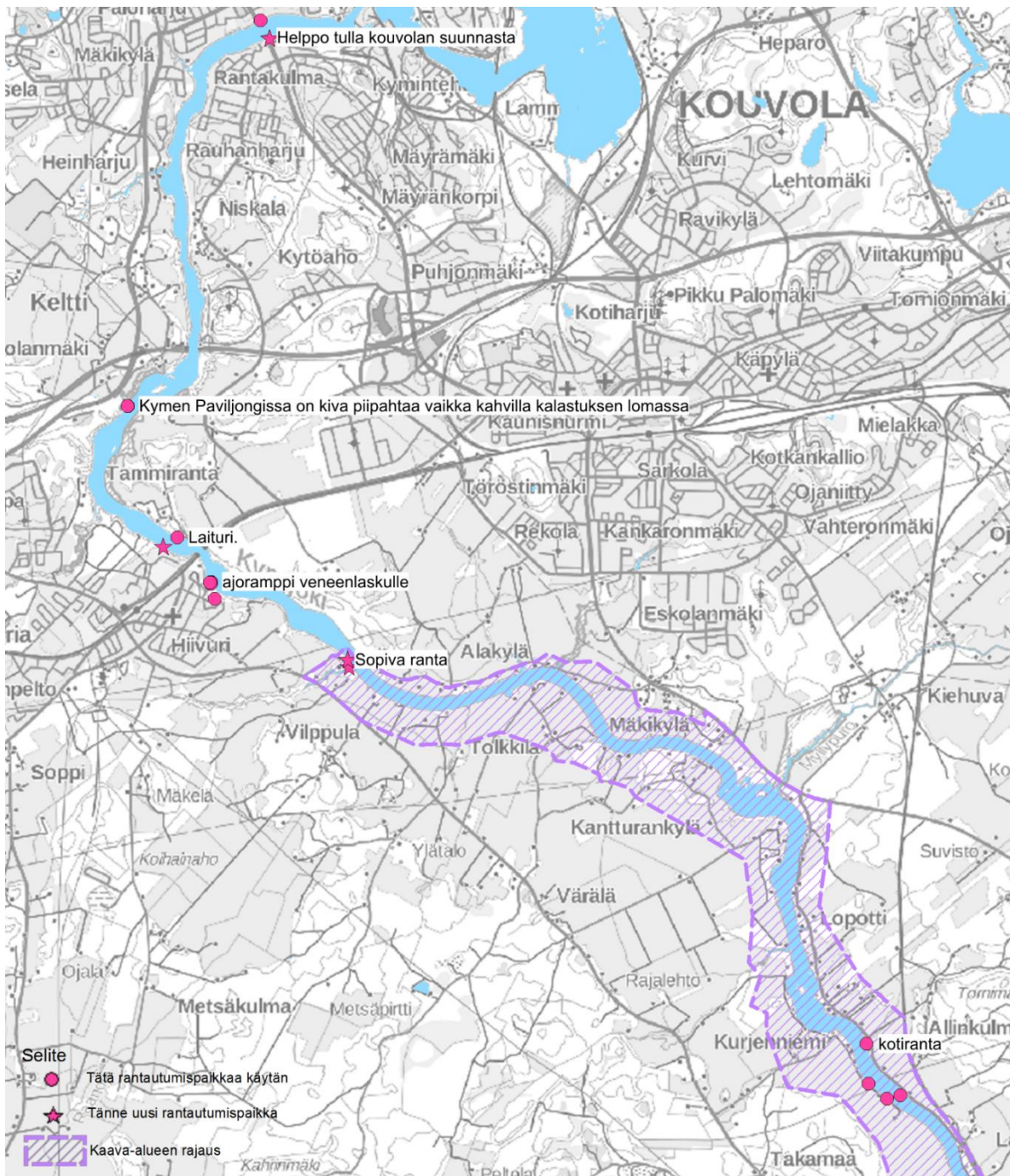
Perusteluissa (28 kappaletta) korostui paikan helppo käytettävyys, kuten hyvä ajoramppi veneenlaskulle, pysäköintipaikka sekä sijainti kotiin ja saavutettavaan veneilyalueeseen nähden. Suosituimmat

rantautumis- ja veneensäilytyspaikat sijaitsevat vastausten perusteella tehtaiden ja voimalaitoksen ylä- tai alajuoksuilla, jolloin niistä voi saavuttaa tietyn alueen Kymijokea.

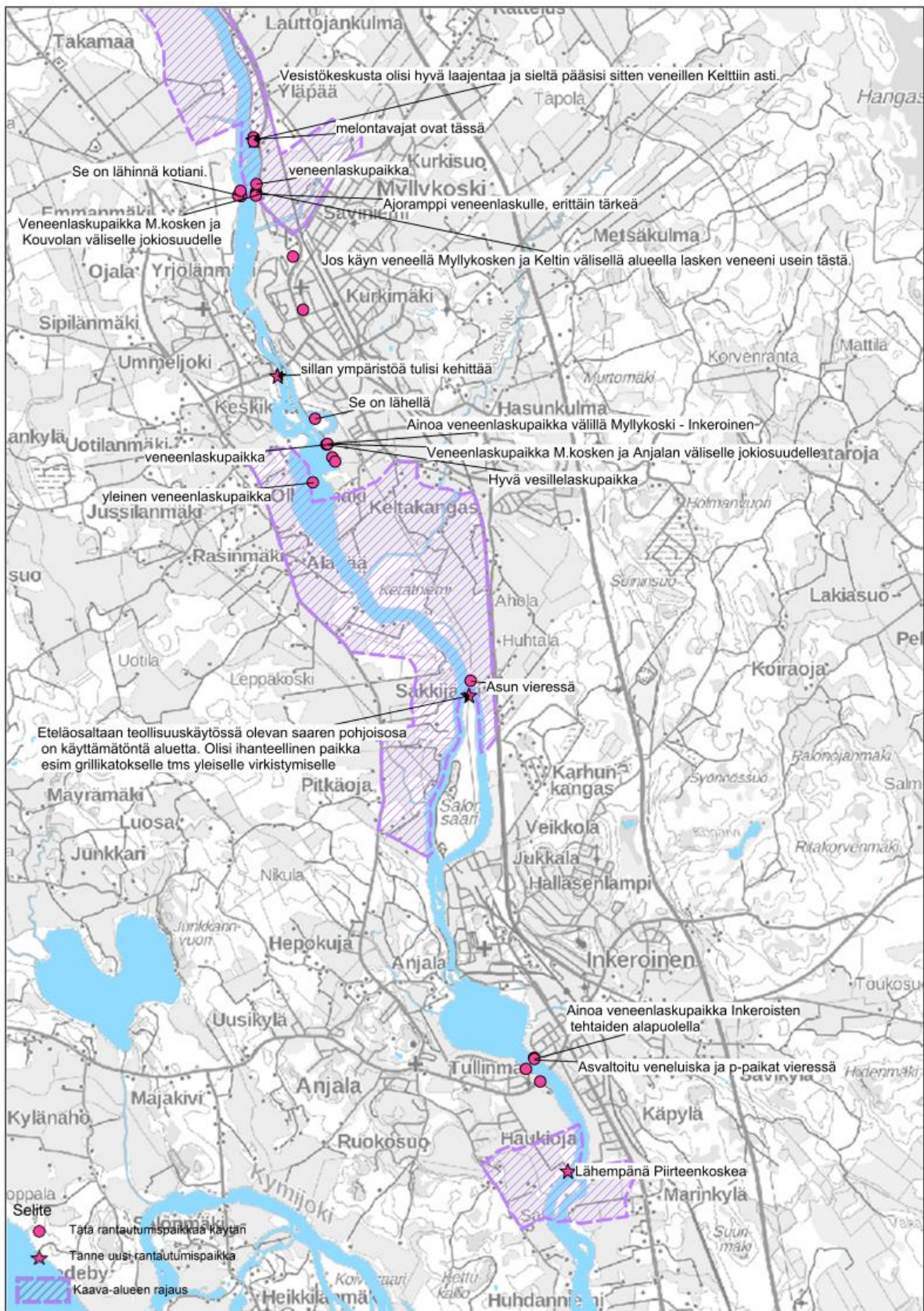
Vastausten perusteella rantautumispaikkoja käytettiin pääosin veneilyn tai melonnan aloitus- tai päätepisteinä. Erityismaininnan sai Kymin Paviljongin kahvila- ja ravintolapalvelut. Muita varsinaisia retkeilykohteita, kuten esimerkiksi nuotiopaikkoja, pysähtymisen arvoisia maisemia tai muita luontokohteita ei perusteluina mainittu rantautumispaikalle.

Perusteluista voi tulkita, että moni oli ymmärtänyt kysymyksen tarkoittavan veneenlaskupaikkaa. Voi toisaalta myös olla, ettei alueella ole veneenlaskupaikkojen lisäksi juurikaan paikkoja joihin voisi rantautua turvallisesti virkistäytymistä varten ja siksi veneilyn aikana ei juurikaan rantauduta muualle kuin takaisin lähtöpaikkaan eli paikkaan, jossa vene jo on säilytyksessä tai johon sen voi helposti kuljettaa autolla eli veneenlaskupaikkaan.

Uusia rantautumispaikkoja esitettiin kartalle kahdeksan. Paikat sijaitsevat eri osissa Kymijokea (kuvat 4 ja 5).

Kuva 4 Rantautumispaikat suunnittelualueen pohjoisosassa

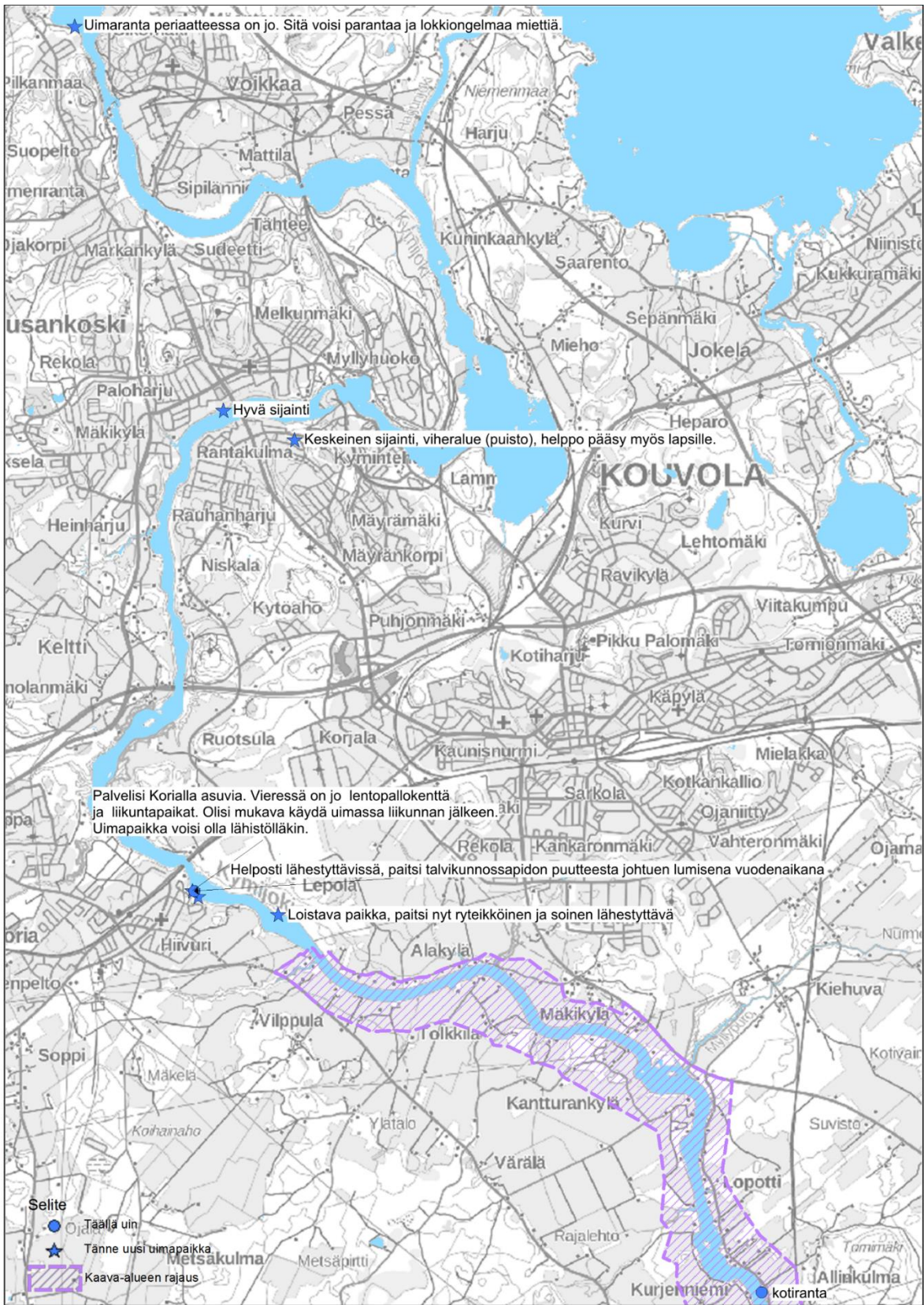

Kuva 5 Rantautumispaikat suunnittelualueen eteläosassa

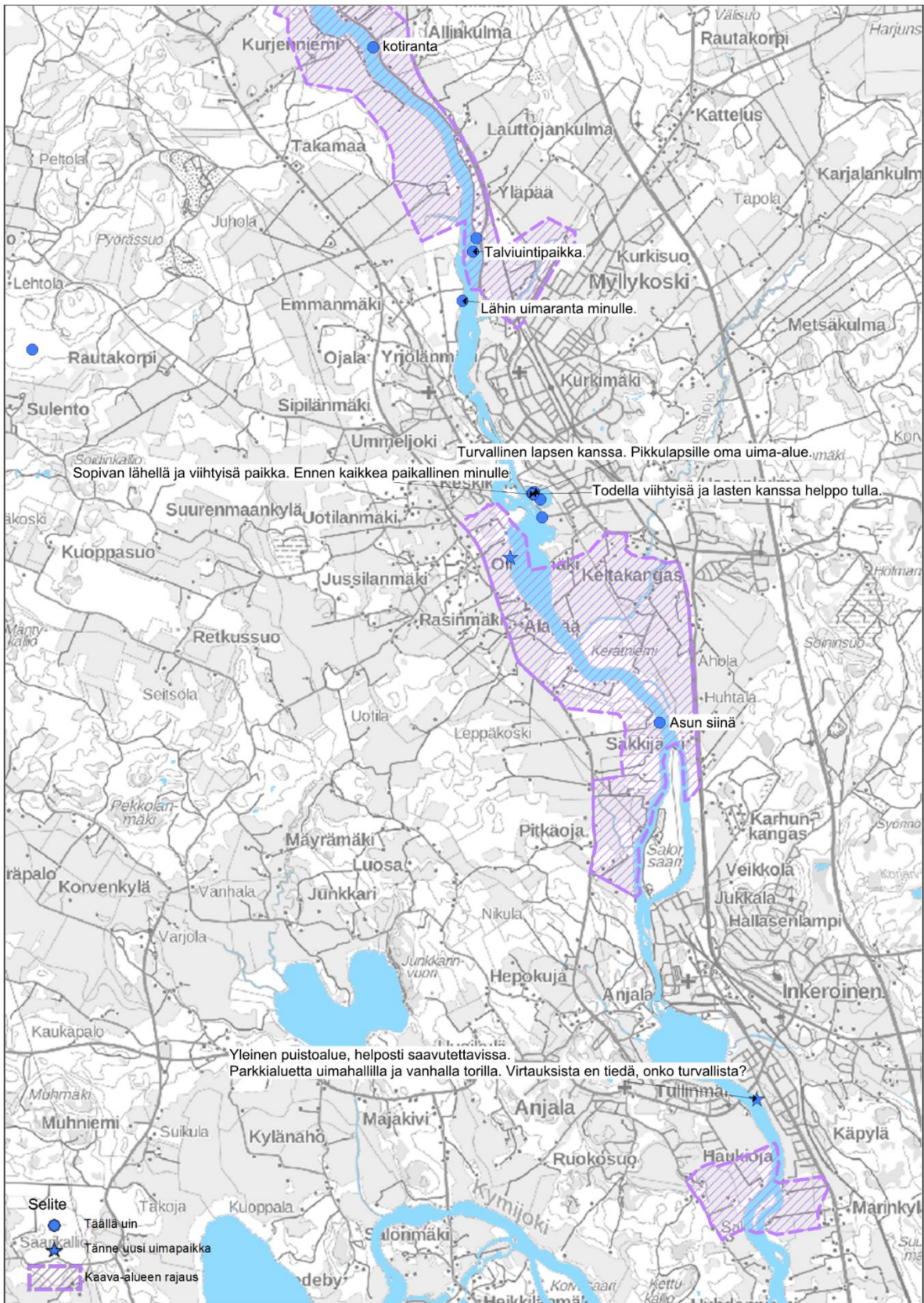
b) Uimapaikat

Vastaajat merkitsivät kartalle 16 käyttämäänsä uimapaikkaa (kuvat 6 ja 7). Tärkeimpiä syitä valinnoille olivat paikan läheisyys, helppo saavutettavuus sekä turvallisuus erityisesti lapsille.

Uusia uimapaikkoja ehdotettiin kahdeksaan eri kohteeseen, mm. urheilu- tai puistoalueiden yhteyteen.

Kuva 6 Uimapaikat suunnittelualueen pohjoisosassa

Kuva 7 Uimapaikat suunnittelualan eteläosassa.

c) Venepaikat

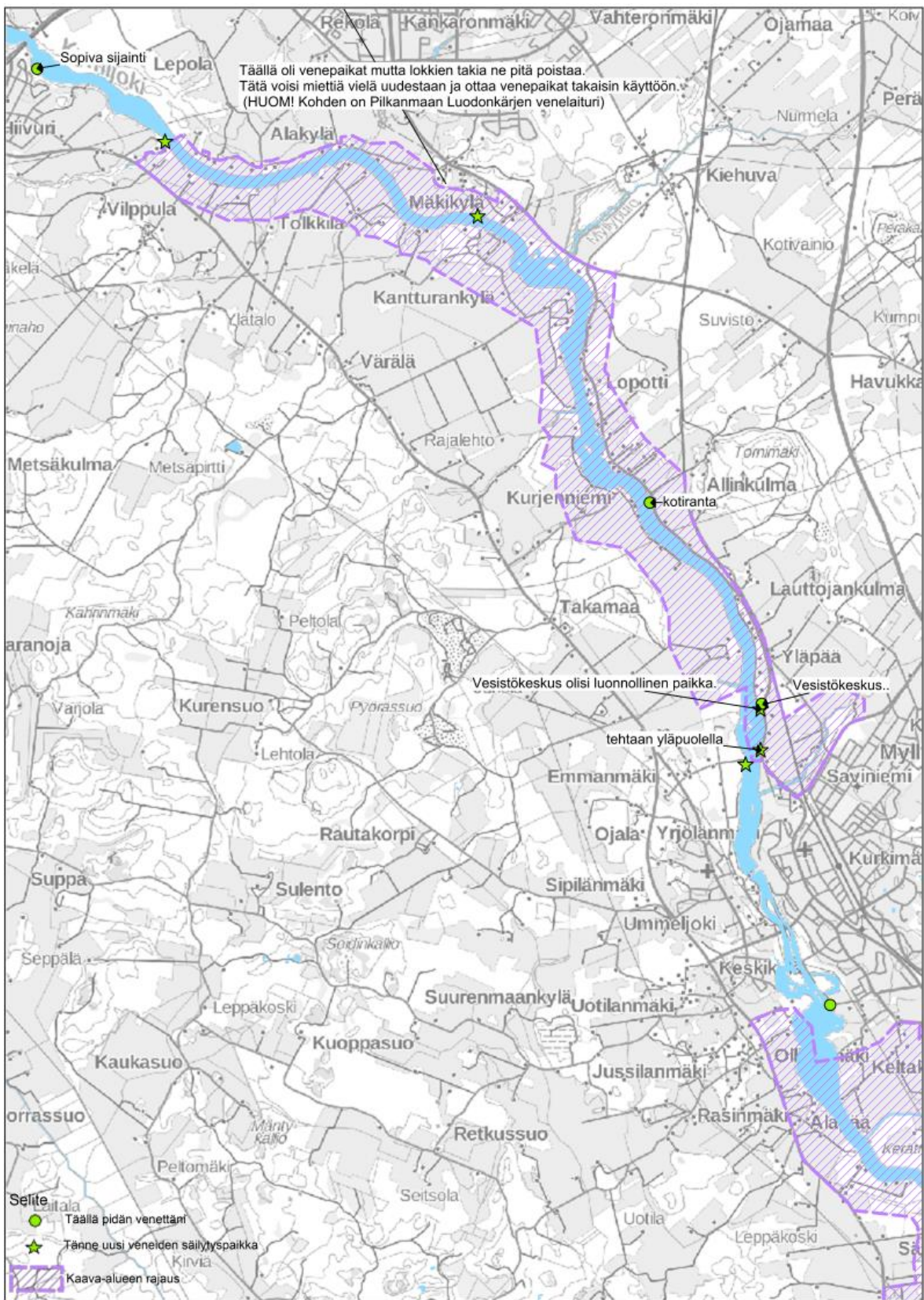
Venepaikkoja vastaajat ilmoittivat yhteensä seitsemän (kuvat 8 ja 9). Vähäinen määrä paikannuksia sijoittui pitkin joen vartta, eikä keskittymiä voinut havaita.

Koti- tai mökkirantojen lisäksi veneiden säilytyspaikkoina mainittiin Myllykosken vesistökeskus sekä yksittäisiä vakiintuneita pienveneiden säilytyspaikkoja, jotka eivät ole kaupungin venepaikkoja.

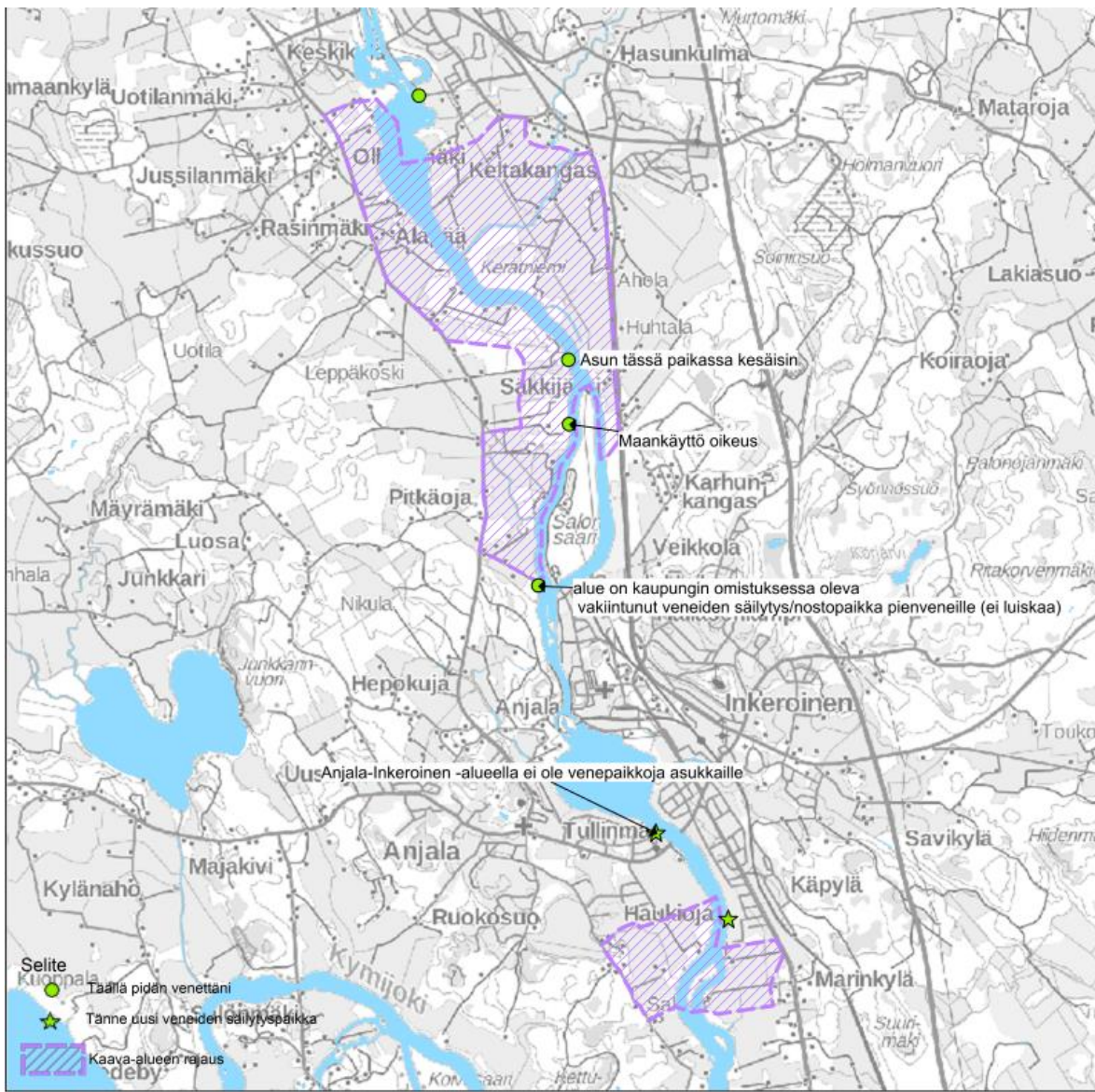
Uusia venepaikkoja ehdotettiin yhdeksän, joista viisi Myllykosken tehtaan yläpuolelle ja loput alapuolelle.

Käytössä olevia venepaikkoja tai toiveita uusista merkittiin kartalle yllättävän vähän. Ehkä veneilyä haittaavat voimalaitos Keltissä sekä tehtaat Myllykoskella ja Inkeröissä ovat vaikuttaneet siihen, ettei veneily tällä muuten virkistyskäytöltään suositualla jokiosuudella taajamien läheisyydessä ja niiden välillä välttämättä ole Kouvolassa kovin suosittua.

Oma rajoitteensa voi olla myös sillä, ettei Kymijoen ole Kuusankosken tehtaiden eteläpuolisella osuudella kuin yksi Kouvolan kaupungin omistama venepaikka Saalastinpuistossa Inkeröissä. Hieman yllättäen tämä paikka ei saanut yhtään mainintaa kyselyssä. Asutuskeskittymien lähellä sijaitsevat vakiintuneet venepaikat esimerkiksi Vesistökeskuksessa, entisen lossin molemmilla rannoilla Myllykoskella ja Ummeljoella sekä Koivusaarentien päässä ovat paikallisten maaomistajien tai vesiosuuskuntien omistuksessa eikä niiden mainostusta juurikaan tehdä, jos vapaita paikkoja edes on.

Kuva 8 Venepaikat suunnittelualueen pohjoisosassa.

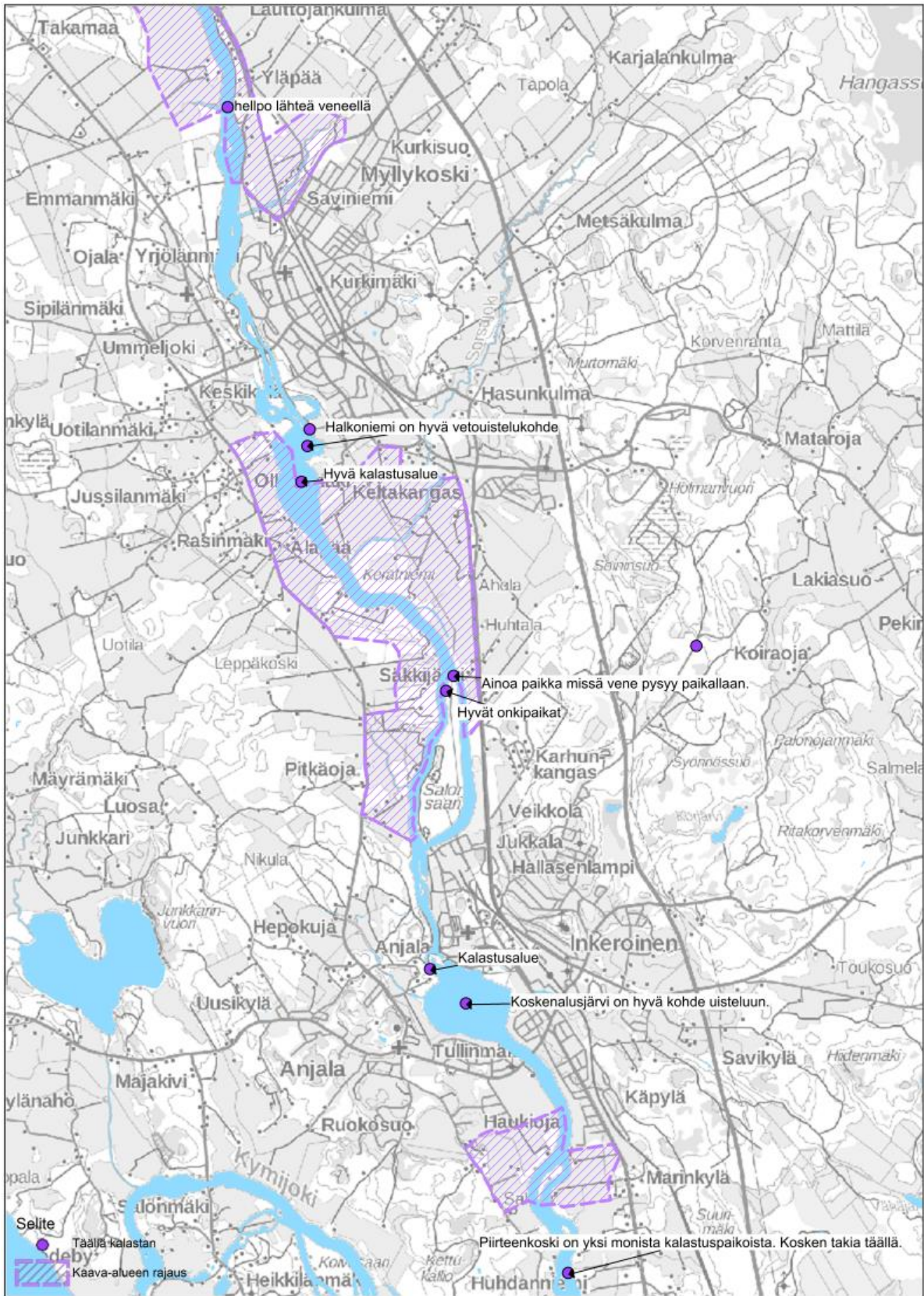
Kuva 9 Venepaikat suunnittelualueen eteläosassa.

d) Kalastuspaikat

Vastaajat merkitsivät kartalle 15 käyttämäänsä kalastuspaikkaa (kuvat 10 ja 11). Suosituimpia olivat Korian silta ja lähiympäristö sekä Koivusaaren ympäristö Myllykoskella. Saavutettavuus, hyvä ranta laskea vene tai rantautua sekä suotuisat kalastusolosuhteet mainittiin perusteluina paikannuksille.

Kuva 10 Kalastuspaikat suunnittelualueen pohjoisosassa.

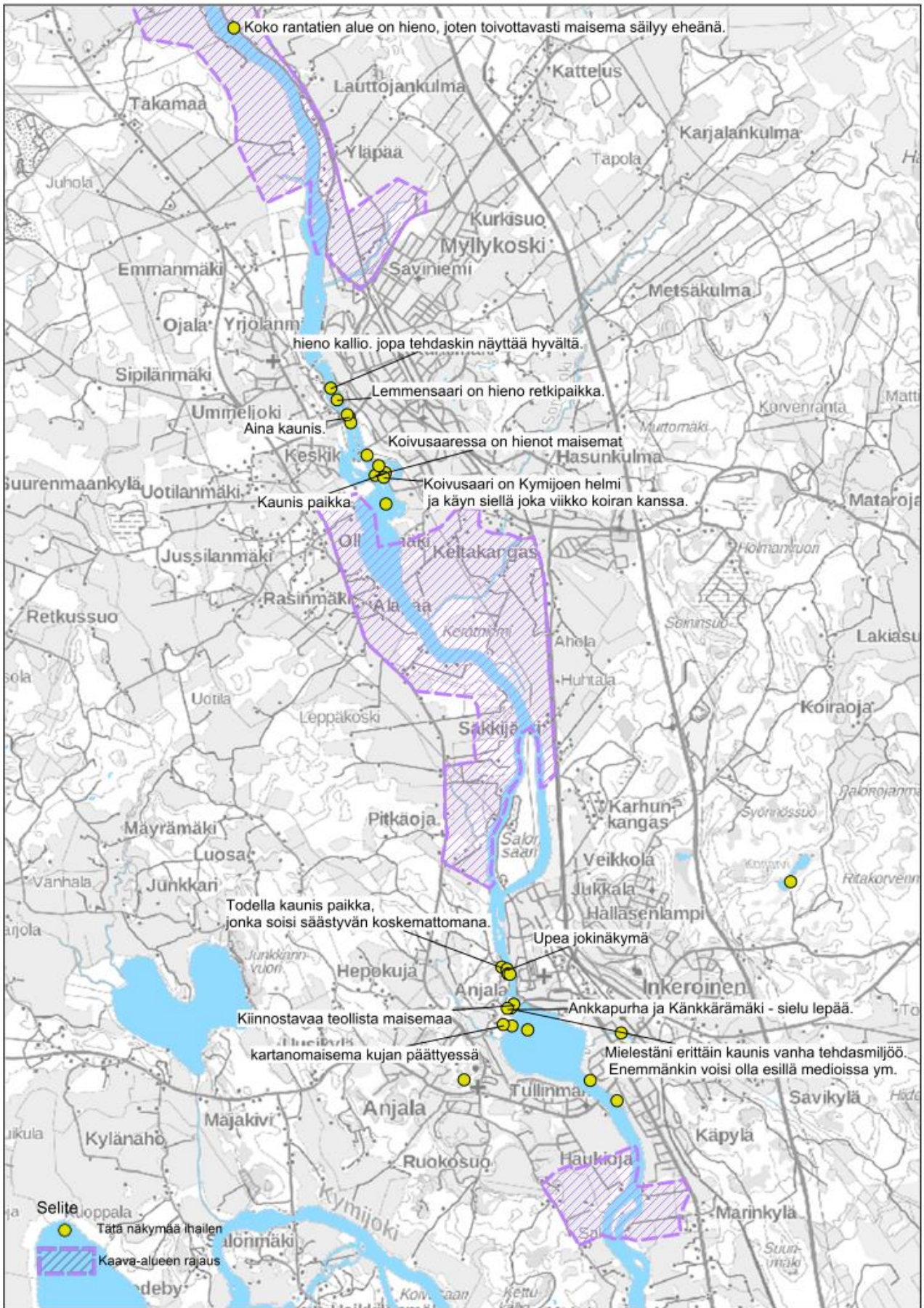

Kuva 11 Kalastuspaikat suunnittelualueen eteläosassa.

e) Näkymät

Ihailtavat näkymät oli suosituin kysymys ja keräsi 56 paikannusta kartalle (kuvat 12 ja 13). Kauniita näkymiä on vastausten perusteella pitkin Kymijokea mutta suosituimmat keskittyivät Korian siltojen lähetyville Kallioniemeen, Lemmensaaren ja Koivusaaren alueelle Myllykoskella sekä Ankkapurhaan ja Känkkärämäelle Anjalassa.

Perusteluissa korostuivat Kymenlaakson jokimaisemaa tyypillisesti täydentävät elementit: pellot, kalliot ja metsät, sekä rakennettuun ympäristöön kuuluvat tehdas- ja kartanomiljö sekä sillat.

Kuva 13 Suositut näkymät suunnittelualueen eteläosassa.

f) Ulkoilureitit

Vastaajat piirsivät kartalle 27 käyttämäänsä ulkoilureittiä Kymijoen varteen (kuva 14). Suorituimmat reitit ovat Korian silloilta alajuoksun suuntaan kulkevat luontopolku ja kuntopolku Kymijoen itärannalla Punkkerimetsän vieressä. Suunnittelualueen eteläosassa eniten kuljettiin Ankkapurhan ja Koskenalusen ympärille Anjala-Inkeroinen suunnalla.

Eniten arvostusta Kymijoessa herättivät kaunis maisema, puhdistunut vesi sekä jokimaiseman rauhallisuus (kuva 15). Useita mainintoja saivat myös erilaiset ulkoilumahdollisuudet rannalla sekä vedessä (uinti-, kalastus- ja ravustusmahdollisuudet). Hieman yllättävää oli se, ette veneilyä tai muuta vedessä liikkumista juurikaan mainittu vastauksissa.

Kuva 15 Sanapilvi asioista, joita vastaajat arvostavat Kymijoessa.

Vastaajien kommentteja arvostuksesta:

”Vesi elementtinä ja luonnon läheisyys tuovat elämisen laatua, kannustavat ulkoilemaan ja urheilemaan rantateillä, ja joki tekee kaupunkikuvasta kauniin (Kuusankoski). Uimarannat (joita on valitettavan vähän) ovat ehdoton plussa seudulla asumiselle.”

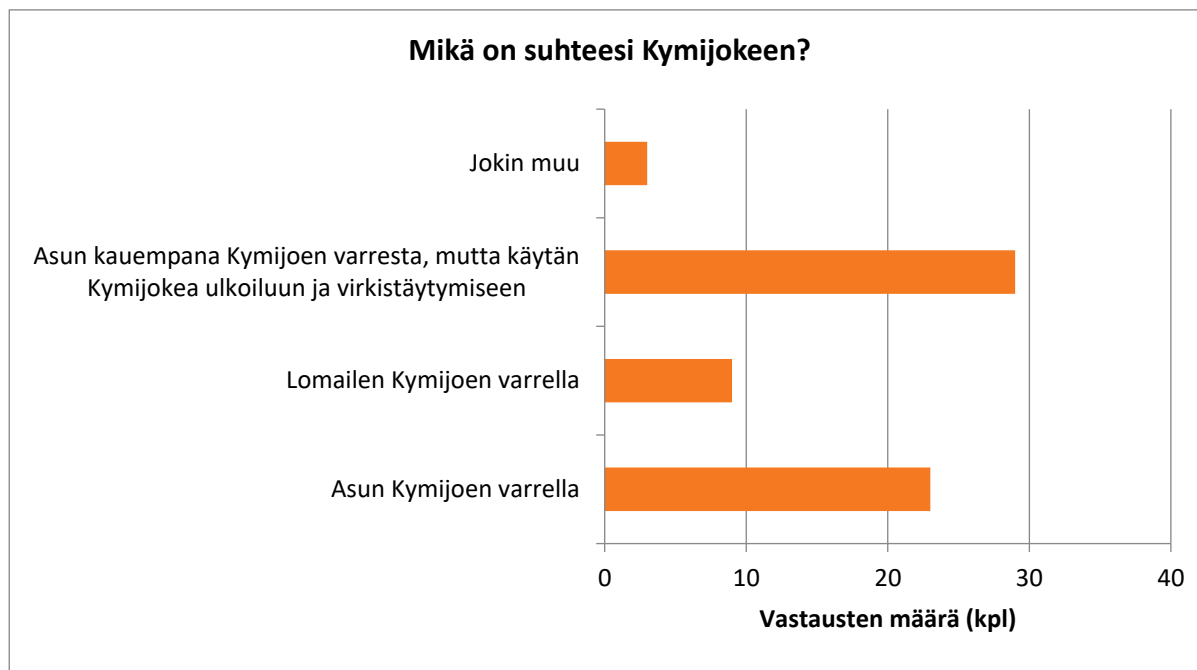
”Aivan upea joki joka halkoo koko Kymenlaakson. Aivan mahtavaa että vesi on koko ajan puhdistunut ja mahdollistaa monipuolisen virkistyskäytön.”

”Helppokäyttöisyys ja se, että pääsee vaivatta lähelle on tärkeää. Ei tarvitse mahdottoman hienoja rakennettuja puitteita, luonto on kuitenkin tärkeintä.”

h) Vastaajien taustatiedot

Taustatietona vastauksille kysyttiin vastaajien suhdetta Kymijokeen. Reilu kolmannes vastaajista (36 %) asui Kymijoen varrella (kuva 16). Enemmistö vastaajista (45 %) asui kauempana Kymijoesta mutta käyttää Kymijokea ulkoiluun ja virkistäytymiseen. Kymijoen rannoilla lomailijoita oli vastaajista 14 %.

Jokin muu -kohtaan vastanneet olivat joko entisiä asukkaita tai maanomistajia, jotka eivät kuitenkaan asu joen varressa.

Kuva 16 Vastaajien suhde Kymijokeen.

i) Sana on vapaa -osio

Sana on vapaa -osio kerrytti täydennyksiä aiempiin vastauksiin sekä näkemyksiä ja ideoita alueen kehittämiseen. Ajatuksia ja ideoita jätti lähes puolet vastaajista (46 %).

Vapaa sana-osiossa tuotiin esiin Kymijoen kauniit maisemat, joita kuitenkaan ei pääse kunnolla ihaillemaan. Useissa vastauksissa toivottiinkin selvästi enemmän opastettuja ulkoilureittejä lenkkeilyä, pyöräilyä ja jokimaiseman ihailua varten. Reittejä toivottiin Kymijoen eri osiin, esimerkiksi Voikaan sillan ja Pessaankosken väliselle alueelle mutta koko matkalle Kotkaan saakka. Lisäksi toivottiin virkistyspaikkoja, kuten uimapaikkoja, rantautumispaikkoja, kalastuslaitureita, laavuja ja nuotiopaikkoja joen rantaan tai sen läheisyyteen. Joen läheisyydessä kulkevien auto- ja pyöriteiden varsiin, kuten Kouvolan ja Myllykosken väliselle Jokisillantielle toivottiin lisäksi useampia levähdyspaikkoja.

Yksittäisiä kehittämiskohteina mainittiin mm. Myllykosken tehtaan patosillan avaaminen uudelleen kevyen liikenteen käyttöön sekä Keskikosken sillan kohdalla olevan Lemmensaaren kehittämistä. Liikenteeltään muuten hiljaiselle joelle ehdotettiin jokilaivaa Kuusankosken Sommelon rannasta, johon kaupunkijuna veisi Kouvolan ydinkeskustasta.

Virkistyskäytön kehittämisen esteinä tai kehittämisessä huomioitavina asioina vastaajat näkivät joenpinnan korkeat vaihtelut Myllykosken ja Ankkapurhan välillä, maaston liiallisen kuluminen, luonnon häiriintymisen, sekä häiriöt nykyisille asukkaille ja mökkiläisille.

Lisärakentamista toivottiin harvakseltaan. Vastauksissa nousi esiin huoli siitä, että rakentamisen lisääntyessä joenrannat säilyvät jatkossa yleisessä käytössä. Rakentamattomina alueiden toivottiin säilyvän mm. joen itäpuoli Myllykoskelta pohjoiseen

Vastauksissa kiinnitettiin huomiota myös tiedottamisen ja markkinoinnin puutteeseen. Alueen nykyisiä reittejä, joen virkistyskäyttöä tukevia palveluita, tapahtumia sekä jokeen liittyvää historiaa pitäisi vastaajien mukaan tuoda paremmin esiin mm. infotauluilla sekä maakunnan yhteisellä verkkosivustolla. Vastauksista välittyi näkemys, että joella on vetovoimaa jo nykyiselläänkin mutta piilossa on paljon käyttämätöntä potentiaalia.

Vastaajien kommentteja:

”Kymijoen rantaan tarvitaan paljon virkistysalueita, joissa laavuja ja helppo päästä, parkkipaikat lähellä. Myös laiskojen tulee saada nauttia joesta, se on parasta terapiaa tietokoneajan ihmisille. Mikään ei ole hienompaa kuin grillata makkaraa syksyisen joen varressa. Luonnon rauhaa lähellä kaupunkia ja helposti saatavana.”

”Pelkään että kaavoituksella joenrannantien vanhojen tilojen pihapiirit ja maisema katoavat”

”Toivon, ettei kehitetä liikaa. Kuntalaiset tarvitsevat lisää tietoa retkeilymahdollisuuksista, moni ei osaa mennä joen rantaan eikä tunne paikkoja. Käyttöä pitäisi ohjata retkeilyyn sopiviin paikkoihin siten, ettei luontoa kuluteta liikaa. Kymijoen alue voisi pysyä ”luonnollisena”, ei mitään rakennettuja kaupunkipuistoja ja valtavia keinotekoisia huvittelualueita joen rannoille, eikä asuinalueita niin lähelle jokea, että yleinen käyttö ei enää ole miellyttävää.”

”Luonnonkaunis jokimaisema on ehdoton myyntivaltti uusille asukkaille ja se parantaa elämänlaatua ja viihtyvyyttä. Ekologisesti toteutettuna minä ja monet muut ovat vuosia toivoneet joen rannalle kahviloita, terasseja, esim. risteilyjä ja erilaisia tapatumia.

Kesäisin joki voisi olla asukkaiden ”olohuone”, sillä ainakin Kuusankoskella se muodostaa paikkakuntalaisten identiteetin jo historiallisestikin. Toivon todella, että nykyasukkaatkin voisivat päästä hyödyntämään jokimaisemaa virkistyskäytössä!”

j) Postituslistalle liittyminen

Kymijoen rantaosayleiskaavan etenemisestä tiedottavaa sähköpostilistaa varten jätti yhteystietonsa 28 vastaajaa.

6. Yhteenveto

Kyselyssä kartoitettiin miten ja missä ihmiset virkistyvät Kymijoen ranta-alueilla. Käyttäjätietoa kerättiin Kymijoen rantojen rantautumis-, uinti- ja rantakalastuspaikoista, veneiden säilytyspaikoista, ihailtavista näkymistä sekä ulkoilureiteistä. Nykyisten käytössä olevien kohteiden lisäksi pyydettiin vastaajia merkitsemään kartalle toiveensa myös uusista rantautumis-, uinti- ja veneiden säilytyspaikoista.

Paikannuksia kustakin kategoriasta tehtiin yhteensä 188 kappaletta. Eniten mainintoja sekä paikannus-, että arvostuskysymyksessä saivat jokinäkymät. Kyselyn perusteella Kymijokea käytetään varsin vähän uimiseen ja kalastukseen tai veneilyyn.

Paikannukset sijoittuivat melko tasaisesti Keltin sillan ja Inkeröisten Marinkylän väliselle alueelle Kymijokea. Suurimmat keskittymät niin rantautumis-, uinti- ja rantakalastuspaikkojen kuin ihailtavien näkymien ja reittienkin osalta ovat asutustihentymien yhteydessä Korian sillan ympäristössä, Myllykosken Koivusaassa sekä Inkeröisten taajaman ja Ankkapurhan alueella. Näillä alueilla ovat myös parhaimmat kaupungin tarjoamat rakenteet joen varrella virkistäytymiseen, mm. virallisia ulkoilureittejä (luontopolut ja kuntopolut), tieverkostoa sekä kaupungin ylläpitämä maauimala, laavu ja matonpesupaikkoja. Toisaalta näissä paikoissa ei ole kaupungin virallisia venepaikkoja tai -laitureita, mikä osaltaan voi selittää joen suhteellisen vähäistä käyttöä veneilyyn.

Valmiit rakenteet helpottavat virkistysalueiden ja -paikkojen saavutettavuutta ja lisäävät sitä kautta niiden käyttöä mutta myös kulumista. Vaikka vastauksissa toivottiin runsaasti mm. uusia reittejä, rantautumispaikkoja, nuotiopaikkoja ja opastusta reiteille, kannettiin osassa vastauksista myös hieman huolta kehittämisen myötä lisääntyvän ulkoilijoiden ja turistien määrästä ja aiheutuneista häiriöistä sekä alueen vielä melko rakentamattomalle luonnolle, että rannoilla nykyisin asuville ja mökkeileville.

Enemmistössä vastauksista välittyi kuitenkin näkemys, että joella on vetovoimaa, mikä jo nykyiselläänkin pitäisi tuoda markkinoinnissa paremmin esiin. Piilossa on lisäksi paljon käyttämätöntä potentiaalia, jonka hyödyntäminen olisi sekä kunnan elinvoiman, imagon että asukkaiden viihtyvyyden kannalta syytä ottaa vihdoin käyttöön.